

2021

*Збірник наукових статей
за матеріалами VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції*

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ
ЕКОНОМІКИ»
15 – 16 квітня 2021 р.**

Національна металургійна академія України
Кафедра фінансів
16.04.2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти

Національна металургійна академія України

Українська інженерно-педагогічна академія

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Львівський національний аграрний університет

***Збірник наукових статей
за матеріалами VII Всеукраїнської науково-
практичної конференції***

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

15-16 квітня 2021 р.

м. Дніпро

Лист ІМЗО від 13.01.2021 №22.1/10-37

УДК 330.111.66:316.422

Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: Збірник наукових статей за матеріалами VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 – 16 квітня 2021 р.).– Дніпро: НМетАУ, 2021. – 291 с.

У збірнику містяться матеріали доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (15-16 квітня 2021 р.). Для науковців, викладачів, фахівців-практиків, студентів економічних спеціальностей

Програмний комітет конференції:

Ковальчук К.Ф., д.е.н., професор, декан факультету економіки та менеджменту Національної металургійної академії України

Прохорова В.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту Української інженерно-педагогічної академії

Журавльова Т.О., к.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Грицина О.В., к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Львівського національного аграрного університету

Божанова О.В., к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів Національної металургійної академії України

Мушнікова С.А., д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів Національної металургійної академії України

Аберніхіна І.Г., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Національної металургійної академії України

За додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імена та назви несе відповідальність автор матеріалів.

© Національна металургійна академія України, 2021

<i>Довбня С.Б., Гуро Н.М.</i> Комплексна система діагностики управління персоналом: методичні аспекти	237
<i>Зіберова Н. І., Сокольська Р.Б.</i> Удосконалення обліку основних засобів в умовах бюджетної установи	241
<i>Іванова М.Є., Топоркова О.А.</i> Вплив технології й організації виробництва на ціну металопродукції	244
<i>Мушнікова С.А.</i> Узагальнення методів оцінки рівня безпеки розвитку промислового підприємства	249
<i>Охременко К.М., Топоркова О.А.</i> Актуалізація облікової політики підприємства..	252
<i>Пошивалова О.В.</i> Формування ризикоорієнтованого аудиту в системі законодавчих змін	256
<i>Токар І.І., Осипова С.К.</i> Забезпечення конкурентоспроможності підприємства на засадах фінансово-економічного механізму	259
<i>Трифорова О.В., Кравцова В.А.</i> Розвиток інформаційних технологій та комунікацій в зовнішньоекономічній діяльності	262
<i>Khomyuk P.</i> Metodologicznie błąd rachunkowości	266

СЕКЦІЯ 5

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

<i>Гризівська Л.О.</i> Комунікація як засіб інформаційного забезпечення процесу управління	272
<i>Зелікман В.Д., Харченко Д.В.</i> Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами підприємства	276
<i>Приходченко О.Ю.</i> Концептуальні та інформаційні основи моделювання та аналізу структури пенсійної системи	281
<i>Сластяникова А.І.</i> Формування інформаційного забезпечення управління ефективністю підприємства	285
<i>Тютюнник С.В., Тютюнник Ю.М.</i> Розвиток електронної торгівлі: світовий та вітчизняний досвід	288

*Тютюнник С.В., к.е.н., доцент
професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю,
Тютюнник Ю.М., к.е.н., доцент
професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень
Полтавський державний аграрний університет
tyutyunnik.sveta@ukr.net*

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Електронна комерція, або e-commerce – це сфера економіки, за якої торгівлі та фінансові операції проводяться в інтернеті. Електронна комерція є невід’ємною складовою глобальної системи роздрібної торгівлі (Retail). Retail (роздрібна торгівля) – процес продажу споживчих товарів або послуг покупцям через кілька каналів розподілу з метою отримання прибутку. Термін «retailer» (роздрібний торговець) зазвичай застосовується, коли постачальник послуг виконує невеликі замовлення багатьох осіб, які є кінцевими користувачами, а не великі замовлення невеликого числа оптових, корпоративних або державних клієнтів.

У результаті появи інтернету та цифровізації роздрібна торгівля значно змінилася і споживачі одержують вигоду від онлайн-транзакцій. У 2019 р. близько 1,92 мільярда осіб придбали товари або послуги в інтернеті. У тому ж році обсяг продажів E-commerce в усьому світі перевищив 3,5 трильйона доларів США, і, згідно з останніми розрахунками, зростання E-commerce в майбутньому прискориться ще більше.

У 2020 р. найбільша частка онлайн-покупок у світі була здійснена на онлайн-торговельних майданчиках. У світовому рейтингу інтернет-магазинів роздрібної торгівлі по відвідуваності лідирує Amazon (пропонує електронну роздрібну торгівлю, комп’ютерні послуги, побутову електроніку і цифровий контент). Проте за валовою вартістю товарів (GMV) Amazon займає третє місце, поступаючись конкурентам Taobao і Tmall. Обидві платформи управляються Alibaba Group, провідним постачальником онлайн-торгівлі в

Азії [1].

Проаналізуємо розвиток електронної торгівлі на підприємствах України за видами економічної діяльності за даними Державної служби статистики України за 2018 – 2019 рр. (табл. 1, 2).

Таблиця 1

Електронна торгівля на підприємствах України за видами економічної діяльності у 2018-2019 рр., %*

Вид економічної діяльності	Частка кількості підприємств, які одержували замовлення через мережу інтернет на продаж товарів або послуг у загальній кількості підприємств			Частка обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг), одержаних від торгівлі через вебсайти або прикладні програми (додатки), у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств		
	2018 р.	2019 р.	відхилення (+, -)	2018 р.	2019 р.	відхилення (+, -)
Усього	5,0	4,8	-0,2	3,5	4,5	+1,0
Переробна промисловість	5,6	5,3	-0,3	2,7	3,1	+0,4
Постачання електроенергії, газу	2,3	1,6	-0,7	0,1	0,1	-
Водопостачання	1,0	1,4	+0,4	0,3	0,4	+0,1
Будівництво	2,0	1,6	-0,4	0,6	0,7	+0,1
Оптова та роздрібна торгівля	7,5	7,4	-0,1	4,7	3,7	-1,0
Транспорт, поштова та кур'єрська діяльність	3,3	3,1	-0,2	7,1	25,7	+18,6
Тимчасове розміщення й організація харчування	9,4	10,2	+0,8	6,8	8,2	+1,4
Інформація та телекомунікації	9,4	9,0	-0,4	3,0	3,5	+0,5
Операції з нерухомим майном	1,1	0,7	-0,4	1,7	0,2	-1,5
Професійна, наукова та технічна діяльність	3,0	2,7	-0,3	0,7	0,6	-0,1
Діяльність у сфері обслуговування	3,9	3,5	-0,4	7,6	3,7	-3,9
Надання інших видів послуг	7,4	4,5	-2,9	0,9	0,8	-0,1

* Розраховано за даними [2, с. 391].

Отже, в 2018-2019 рр. частка підприємств, які одержували замовлення через мережу інтернет (за винятком замовлень по електронній пошті), у середньому по Україні становила близько 5 %.

Найбільшу кількість замовлень упродовж 2018-2019 рр. мали підприємства інформації та телекомунікації і тимчасового розміщення та

організації харчування, а найменшу – підприємства водопостачання та операцій з нерухомим майном.

Таблиця 2

Електронна торгівля на підприємствах України з розподілом за середньою кількістю працівників у 2018-2019 рр., %*

Групи за середньої кількістю працівників	Частка кількості підприємств, які одержували замовлення через мережу інтернет на продаж товарів або послуг у загальній кількості підприємств			Частка обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг), одержаних від торгівлі через вебсайти або прикладні програми (додатки), у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств		
	2018 р.	2019 р.	відхилення (+, -)	2018 р.	2019 р.	відхилення (+, -)
Усього	5,0	4,8	-0,2	3,5	4,5	+1,0
у тому числі із середньою кількістю працівників, осіб						
від 10 до 49	4,2	4,1	-0,1	1,9	1,9	-
від 50 до 249	7,0	6,7	-0,3	3,7	3,6	-0,1
250 і більше	10,6	10,3	-0,3	4,0	6,0	+2,0

* Розраховано за даними [2, с. 391].

Отже, з урахуванням розподілу підприємств за середньою кількістю працівників упродовж періоду дослідження найвищі показники електронної торгівлі були у підприємств, які мали 250 і більше працівників, а найнижчі – у підприємств з середньою кількістю працівників від 10 до 49 осіб.

Досить помітний вплив на електронну комерцію та зміну поведінки споживачів в мережі інтернет здійснила пандемія коронавірусу (COVID-19). У червні 2020 р. світовий роздрібний трафік електронної комерції досяг рекордних 22 мільярдів відвідувань у місяць, причому виключно високий попит був на повсякденні товари, такі як продукти харчування, одяг, а також роздрібні технічні товари [3].

Позитивна динаміка показників електронної комерції має місце і в Україні. У 2019 р. частка e-commerce у ритейлі оцінювалась у 7 %, а ринок виріс на 17 % за рік. У 2020 р. загальна сума фізичних товарів і послуг, які придбали українці в інтернеті, сягнула 107 млрд грн, що на 41 % більше ніж у 2019 р., зросла і кількість онлайн-оплат (на 50 %).

В Україні майже 9 % всіх покупок відбувається онлайн – на маркетплейсах, в онлайн-магазинах і соцмережах.

Найбільший приріст за 2020 р. стався у категорії «Медичні товари» – гуртом і в роздріб купували маски, санітайзери, пульсоксиметри, рукавички тощо. Значно більшим попитом користувалися товари для садівництва і городництва (купували все: від насіння до міні-комбайнів), також популярними стали зоотовари (корм і аксесуари для домашніх тварин), а також продукти харчування [3].

Те, як використання інтернету, купівельні звички та майбутнє ринку електронної комерції будуть виглядати в 2021 та наступних роках, багато в чому залежатиме від результатів боротьби із динамікою поширення COVID-19.

Список використаної літератури

1. Юдін А. Світовий e-commerce і m-commerce – статистика і факти електронної комерції 2020. URL: <https://marketer.ua/ua/e-commerce-worldwide-statistics-facts/> (дата звернення: 25.03.2021).
2. Статистичний щорічник України за 2019 р. /Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/11/zb_yearbook_2019.pdf (дата звернення: 25.03.2021).
3. Підсумки ринку електронної комерції в Україні по даним EVO. URL: <https://ain.ua/2020/12/25/pidsumky-2020-evo/> (дата звернення: 25.03.2021).